

Szerkesztői szállítás

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények csatolandók.

Az értékes cikkeket díjaztatjuk. Kéziratok nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Fél évre 6
Negyedévre 3
Egy órára 1

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések a hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 ar. Helyedj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppalik Alajosnál (Wollzeile 23)
Haaenstein és Vogliernél (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-t 9 szám emelet.)

Előfizetési felhívás

„KELET”

1872-diki második év-folyamára.

A kezdet első, nehéz évének a „Kelet” — minden nagyzás nélkül mondhatjuk — szerencsésen végét érte. Szerencsésnek nevezhetjük, mert nem csak, a világrendítő események lezajlása után is, fenn tudta a t. előfizető közönség érdekltségét, még fokozott mérvben is, tartani; hanem egy rövid év oly jelentéktelen tartama alatt is képes volt munkatársaink, specialis irodalmi viszonyaink közt oly gazdag, sora a lap nevét, tekintélyét és aránylagos hatását megalapítani.

Teljes tudatában vagyunk annak, hogy e szerencsés helyzetet egyedül t. munkatársaink szakértelmének, buzgalmanak köszönhetjük; de a tényt azért lehetlen nem constatalnunk, hogy a „Kelet” mindjárt életének első évében oda sorakozhatott veteran és nem veteran pályatársai mellé s nem csak szava bir azokéval bátran versenyző nyomatékka, hanem a központ és vidék politikai és társadalmi vezérferfiainak figyelmét, érdeklődését, szellemi támogatását is ki tudta vinni magának, sokban pártkülönbség nélkül.

A kezdet nehézségeinek latbavetésével ez eredményt fényesnek mondhatjuk, s annak érdemét t. munkatársainknak készségesen szolgálatjuk ki, a közügy nevében.

De tulajdonítjuk ez eredményt legfőbbképen annak, hogy a „Kelet”, kezdetben ki-mondott programjához hiven, elfogadva a kiegyezés közjogi alapját s azon tántoríthatlan állást foglalva: a józan, megfontolt szabadelvűség független közlönyévé küzdött ki magát, föl- és lefelé egyaránt.

Nagyfontosságú, világtörténelmi jelentőségű év hajlik e napokkal végéhez, s ha kül- és belpolitikánkat vezérlő pártunk ingadozás nélkül, biztosan emelkedhetett ki e küzdelmek zajgásából: oly életrevalóságról tett ezáltal tanúságot, mely a jövőre is biztos zálogul szolgálhat e sokat hányatott hazának. A „Kelet” büszke rá, hogy e párt egyik szerény harcosaként tanusíthatá magát a multban, s minden törekvése oda irányul, hogy e sorban méltóan állhassa meg helyét a jövő évben is, mely a törvényhozás új ciklusának ép oly küzdelmes, mint döntő hatású éve lesz.

Reménnyel és megnyugvással nézünk épen ezért a most közelgő új évvel szembe. mert erős hitünk van nemzetünk józanságában; mert bizton számíthatunk nem csak a régi, hanem új munkatársakra; mert erős munkakedvünk a tapasztalt és folyton növekvő pártfogásból mindig új lelkesülést merít, s mert tollunkat a tiszta meggyőződés vezérli.

Munkatérünk nem változik: az erdélyi részek közlönye voltunk és maradunk. Azt a tért választottuk, mindjárt kezdetben, munkásságunk számára, mely nehezebb ugyan, de követelőleg hivatgat, mert pályatársaink épen ezt részeltetik legkevesebb figyelmükben. Az unio végleges keresztülvitele csak a specialitások méltányos kiegyenlítésével történhetik, erőszak nélkül meg. Ennek pedig első feltétele a leplezetlen, őszinte ismertetés. Ezért foglalkozánk s foglalkozunk jövőre is első sorban a mi kérdéseinkkel, melyekre a központi lapok nem fordíthatnak kellő figyelmet. De azért a világ és központ eseményeit s legkivált kelet viszonyainak, a bukaresti dolgoknak ismertetését sem hanyagoljuk el jövőre sem.

Szóval, az adott viszonyokhoz mérve lehetőleg igyekezzünk tekintélyes vezércikkhezőink, vidéki, pesti és külföldi levelezőink, tárczánk, közgazdasági rovatunk, bőv távirataink, élénk újdonságaink által megoldani nem épen könnyű feladatunkat.

Buzgalmunkon, igyekezetünkön bizonyára nem mulik az!

Kolozsvárt, dec. 21-dikén 1871.

Szász Béla,

a „Kelet” felelős szerkesztője.

Kiadói szö. A mit a t. szerkesztőség a lap szellemi, azt aláírott anyagi részére nézve szintén ígérheti. A csinos és pontos kiállítás mellett, valamint minden előleges kötelezettség nélkül ez évben is megbízottuk a tömöttebb és nagyobb terjedelmű nyomás által a lap tartalmát, úgy biztos kilátásunk van, hogy a pártolás eddig tapasztalt emelkedésének folytatása esetén, a lap alakját is megnagyobbíthatjuk.

Előfizetési feltételeink maradnak a régiek:

Egész évre 12 frt.

Fél évre 6 frt.

Negyed évre 3 frt.

Egy órára 1 frt.

mely összegek legcélszerűbben a csak 5 krba kerülő postai utalványokkal küldhetők be aláírt kiadó-hivatalába.

T. gyűjtőinknek 8 előfizető után tiszteletpéldánnyal kedveskedünk.

Ezen felül rendkívüli kedvezményben is részesítjük a „Kelet” t. előfizetőit, midőn 293 ik számunkhoz mellékelt gazdag tartalmu könyvjegyzékben szabad választást engedünk, úgy, hogy negyedéves t. előfizetőink, a lap díján (3 frt) felül beküldött 7 frtéért 10 frt áru könyvet rendelhetnek meg, s így tovább fél- és egész éves előfizetőink, a melléklet kimutatása szerint.

Ily előnyök nyújtását csak az eddig tapasztalt s remélhetőleg fokozódó pártolás teszi lehetővé, a mit tisztelettel kér

Kolozsvárt, 1871. dec. 21-dikén

Stein János,

kiadó.

Kolozsvár, dec. 23. 1871.

(L—t.) A napokban közöltük a kolozs-dobokamegyei tankerület ideai tanügyi állapotának főbb adatait, s némi általános megjegyzéseket csatolánk azokhoz, midőn egyfelől a tényekből kimutattuk volna a tanfelügyelői intézmény kétségbevonhatlanul üdvös voltát, másfelől oly nehézségre hivatkoztunk, mely mindeneknél hatalmasabb gátul szolgál tanügyünk közösen óhajtott fejlődésének.

E gát, mint igen sok egyebekben, itt is a szokott nemzeti indolentia, melylyel mindeneket a kormány, az állampénztár terhére hárítunk, s mint az egyszeri boldogtalan gyermekek, mi is várjuk, — összedugott kézzel — míg a patak lefoly.

Talán nincs egy nemzet is kerek az egész világon, mely annyira erejében bizakodó, de oly kis erőt kifejtő lenne, mint a magyar — kivéve a szónoklásban.

Tanügyünk terén is a százfélé tervezetés, a fényes dictiók, melyek többkevesebb körmönfonsággal hangoztatják,

hogy a népnevelés legelső, legégetőbb szükségünk; az örökös gáncs és bírálgatás: szinte untig napirenden van, de csak oly móddal, hogy mi elmondjuk a terveket, az oratiókat, a bírálatokat, a dolgot pedig végezze el — más.

Mindnyájan jól emlékezhetünk, mily általános vész-lárma keletkezett felekezeteink körében a népnevelési törvény meghozatalára. Hogyan védte egyik isteni, másik autonomicus jogát még a már szentesített törvénnyel szemben is; a kálvinista Róma nyílt, az erdélyrészi reformátusok pedig legalább álcázott ellenzéki állást foglaltak el a val szemben, midőn a statisztikai adatok összegyűjtését megnehezítették a tanfelügyelőknél. S még ez hagyján, ha aztán tapasztalnók csak a legkisebb haladást is a felekezeti iskoláiban, ha azok, kik rosznak, veszélyesnek nevezik ama törvényt, s a felekezeti iskolákat minden áron fenn kívánják tartani: igyekeznének a felekezeti iskolák jobbátételére, tanügyök emelésére. De hasonlitsa bárki össze a felekezetek mostani s pár évvel ezelőtti iskoláit s tapasztaljuk, hogy a népnevelés legelső, legégetőbb szükségünk; az örökös gáncs és bírálgatás: szinte untig napirenden van, de csak oly móddal, hogy mi elmondjuk a terveket, az oratiókat, a bírálatokat, a dolgot pedig végezze el — más.

Jövő számunk a szent ünnepek

talni fogja, hogy őrzik, védik körömszaktig azokat, de a nélkül, hogy javítanák is egyszersmind.

A törvényhatóságok hareza is mily szivós volt s részben még maig is az függetlenségükért. Egy-egy kis királyság szeretne lenni mindenike s hazaárulásnak nevezi egynémelyik, hogy az új törvény bevágja útját annak, hogy a megyegyűlések országgyűlésekként szerepelgessenek. De annak nyomát, hogy a részükbe szabadon maradt téren törvényhatóságilag tegyenek valamit s áldozzanak a nevelés ügyéért, csak igen sporadice üdvözölhetjük.

A b. e. Eötvös emlékére szobrot állítunk s gazdag és szegény igen méltán elhozza filléreit, hogy — ha ugyan szükség van erre — állandósítsa emlékét annak, kinek a magyar oly sokat köszönhet. De midőn ugyanez az Eötvös ki-mondá, hogy a népnevelés társadalmi közügy, s hogy annak támogatására az egész nemzetnek kell kezét fognia, s e közsegélyzés közegéül a népnevelési egyletek alakítását indítványozá: ugyan

miatt f. hó 28-kán jelenik meg.

hány helyt talált termékeny talajra a kiszórt nemes magv?!

A kormányt hibáztatjuk, hogy keveset tesz a tanügyért, a törvényhozástól várjuk, hogy az állam feneketlen (!) pénztárából mindent megépítsen; pereatot kiáltunk rá, hogy a meglevő szükségek kielégítésére adót vet bodor füstjeinkre, de magunk sem mint felekezeti, sem törvényhatóság, sem mint társadalom és család nem tudjuk, nem akarjuk azt a szegényfoltot letörölni magunkról, hogy gyermekeink közül csak negyven százalék tanul meg bár csak olvasni is.

Sem a jobb-, sem a baloldal; sem a virilitás vagy suffrage universelle meg nem tart, meg nem ment bennünket attól a nagy romlásból, mely a közmiveltség iránti közönyünkéből háramlik reánk. Tanfelügyelővel, vagy a nélkül: édes kis különbséget tesz — ha ez életkérdésben kezdet nem fog ez a négy hatalmasság: az állam, az egyház, a törvényhatóság, a társadalom!

Sózhatsz mind ingyen sóval; pipázhatunk szűz dohányt; zsebünkben tart-

natjuk a quotát; kivivhatjuk a personalis uniót, valósággyá válhatik ellenzékünk minden, de minden ábrándja: ha mig népnevelésünk emelését a nemzet összedugott kézzel csak az államtól várja — élet számunkra nem virul Tisza, Duna, Maros mentén!

Pest, decz. 21-én.

(A.) Midőn a magyar nemzet öt év előtt ügyeinek intézését ismét saját kezeibe vette, az abszolutismus által ütött sebek orvoslására állami életének jövőd megerősítésére első kötelességei közé számítá gondoskodni a szükségleteinek s a kor igényeinek megfelelő honvédelmi és népnevelési törvényről. Ma megvan mindkettő s a törvény alapján három év alatt oly nemzeti honvédséget alkottunk, mely erőket és büszkeségünket joggal képezheti. A közoktatás terén nem mutathatunk fel ily szép sikert: a törvény nincs megvalósítva, legkisebb részben van végrehajtva. De legalább megvan a törvény s hisszük, hogy előbb utóbb meglesz a férfi is, ki azt testté és vérré változtassa.

A sors csapásai által földre sujtott Franciaország ugyanazon utat választja, ugyanazon eszközöket alkalmazza, ugyanazon fölemelkedésre, melyek nálunk már eddig is elég hathatósaknak bizonyultak. A napokban jelent meg a közoktatási miniszter által kidolgozott elemi népiskolai törvényjavaslat s a nemzetgyűlés hadügyi bizottsága által készített honvédelmi törvényjavaslat. Mindkettő igen terjedelmes: az első 21, a második 71 paragrafból áll. A közoktatási törvényjavaslat az általános tankötelezettséget, mely a hatodiktól a tizenharmadik életévig terjed, a honvédelmi az általános védkötelezettséget, mely a huszadiktól a negyvenedik életévre terjed, mondja ki. A közoktatási törvényjavaslat szerint minden fiu vagy lánygyermek tizenhárom éves korában vizsgát tesz, melyből az ismeretek bizonyos minimumával bírnia kell. Ha nem járt iskolába s magánoktatásban sem részesült, mindenek előtt atja vagy gyámja ellen intéztetik büntető eljárást, ha pedig később maga nem pótolja nevelési hiányait, maga is megbüntettetik, mert 1880. január 1-től kezdve egy huszonegy éves polgar sem fog a választói lajstromokba felvételt, ki írni és olvasni nem tud, vagy más szóval: 1880-tól kezdve a politikai jogok gyakorlása az ifjabb nemzedékre Franciaországban a műveltség bizonyos fokához lesz kötve.

Hogy ezen nagy eszmék a francia nemzetgyűlés reakcióna rányu többsége által elfogadtassanak, a miniszternek több ellenengedmenyt kelle tennie. Így a felekezeti iskolák a községek költségén tartatnak fenn, az egyházi szerzetrendek tanítói képessége nemcsak fenntartatik, hanem kiterjesztetik s sok oly határozomány, mely a közoktatást Franciaországban a felekezeti kizárólagosság bilincseibe verik. Mindezek dacára örömmel fogadható a javaslat, s ha belé még az oktatás ingyenessége is fölvetetnék, Franciaországra nézve bizonyára üdvözölés.

A honvédelmi törvényjavaslat radicalisan

szakít a multtal, a személyes védkötelezettség elvét minden francia polgárra kiterjeszti, a toborzási díjakat eltörli, a helyettesítést és megváltást kizárja. A husz évi katonakötelezettség ideje következőleg van felosztva: négy évi szolgálat a hadseregben, öt év az első, három év a második és nyolcz év a harmadik tartalékban. A zászló alatt álló katonaság activ és passiv választóképeséggel nem bír. Ezen törvényjavaslatnak s általában az általános védkötelezettség eszméjének Franciaországban számra nézve csekély, de befolyás tekintetében igen hatalmas ellenségei vannak, melynek élén az öreg Thiers áll. A köztársaság elnöke nem képes az általános védkötelezettséggel megbáratkozni: ő azt hiszi, hogy a francia nép nem alkalmas e rendszerre, hogy az országnak nincs elegendő pénze az ilyen módon összegyűlt őriási hadsereg felszerelésére és kiállítására. Thiers az eddigi rendszert akarja megtartani, a sorozás rendszerét, mely évenként csak 90,000 katonát adna az országnak, míg az általános védkötelezettség szerint 180 - 250.000 ember gyűlné be évenként. Ezen nézeteket Thiers legújabbban üzenetében bőven kifejté; a katonai bizottságban is hevesen opponált az új eszme ellen, de a bizottság negyvenöt tagja közül csak kettő védte őt, míg 43 tag a fent ismertetett törvényjavaslatban tette le eszméit Franciaország katonai újraszervezéséről. Most Thiers a javaslatot egy második bizottsághoz akarván felülvizsgálat végett utasíttatni. Igen valószínű, hogy ezen bizottság s a nemzetgyűlés többsége is az általános védkötelezettség javára fognak határozni.

Kolozsvár, decz. 23-án.

(—s.) A „Kelet“ mai keletű számában azt olvasom, hogy a városi képviselő-testület tegnapi ülése azért maradt el, mivel a tagok igen csekély számban gyűltek föl.

Nem épen így van a dolog. Ha hitelt adhatni az avatottak szavának: egészen más indok okozta amaz ülés elmaradását.

E lapokban is nem egyszer volt érintve azaz ellentét, mely a képviselő kisebbsége és többsége között fennforog s melyet legjellemzőbben a Schmerlingféle ál-, meg a higgadt liberalismus ellentétének nevezhetnénk.

Az ellentét természetesen a városi szervezet ügyében is fennforog s míg a 40-es bizottság, — a mint e hasábon is olvashatók, mind a szervezeti javaslatból, mind a legutóbbi ülés dícsérendő objectivitással tartott ismertetéséből — a törvényintencióval és a kör kívánalmaival megegyezőleg a törvényhatósági reform sarkpontját, életető erőt a személyi felelősség elvébe látta és igyekezett megvalósítani: addig az ó-conservatív liberálisok, mert ilyenek is vannak ám! — a collegialis — vagy mint ők szégyenlősen nevezik: az „egyetemes személyi“ felelősség formájában úgy akarnák megújítani törvényhatóságunkat, hogy az egészen a régi maradjon.

A két első, e lapokban is ösmertetett ülésen a személyi felelősség hívei voltak, városunk becsületére többségben. Mi történt azon-

ban s mi nem a harmadik ülésre: sugás-bugás keletkezett; a megjelent tagok is eloszlottak, s ma már nyílt titok az egész városban, hogy az ülésnek azért kellett elmaradnia, mert a két ellentétes párt egyezkedik s miért — miért nem? fusióra akar lépni.

Szívünkben örülünk, ha ez egyezkedést a béke áldott szelleme sugallta. Ha a már-már kinossá vált, elkeseredett küzdelem megdőbbséget volna a szembenállók s a város javáért, a nyugodt higgadság s ebből fejlődő jó eredmények érdekében történne a fusió s a kölcsönös engedelem által kiegyenlítettnek az egyáltalán kiegyenlíthető difficultasok: dícséret és elismerés azoknak, kik elsőket nyújtottak békéjéért a másik félnek.

Csak egyre kívánjuk azon pártot figyelmeztetni, melynek győzelmét, a város életére nézve, szívünkben őhajtuk s ez az, hogy a meggyőződés embere elvi engedmenyt sem a jó békesség, sem semmi nemű haszon kedvéért nem tehet becsülettel.

A személyi, vagy pedig a collegialis felelősség pedig a közigazgatásban oly két, egymással homlok egyenest ellenkező elv, a mely meg egyfelől mindenekre kiterjedő consequentiával egyik a másikat lehetetlenné teszi, — addig másfelől mind a tudomány, mind a törvény által ez idő szerint véglegesen megállapítván, csak a rabulistika előtt és általálthatik kérdés tárgyává.

Vagy akarjuk, hogy tisztviselőink feleljenek a kezükre bízott ügyekről és pénzekről — s ekkor mindenki személyenként kell, hogy saját részére szorosan körülírt teendőiről és tetteiről számoljon; vagy játszani akarjuk a régi komédiát, melyben a consiliariusok mind talpig becsületes emberek voltak, de a gubernium hamisan ítélte s ekkor megahagyjuk a régi collegialis felelősséget, melyben mindenki felelős, de voltaképen senki, s melynek feneketlen tengerében ép oly kevéssé lesz képes valaki megtalálni a szavatolót, mint az ocean közepébe dobott kavicskövet.

Épen azért egyezzünk, béküljünk, conplanáljunk — de a zászlót hirtzezően el ne áruljuk — senki és semmi kedvéért.

BELFÖLD.

Maros-Vásárhely, decz. 19. 1871.

A Maros-Ludas melletti telep-vállalat részvényesei ma délután tartották itt második közgyűlésüket, melyen az érdekltség ismételve élénken mutatkozott a kibocsátott 100 részvényből 85 levén képviselve.

Elnököl gróf Teleky Sámuel ur, jegyzőül Gálffy Sándor ur lettek felkérve s a mult oct. 19-én Maros-Ludason tartott közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása s helybenhagyása után következő határozatok hozattak.

1. A mult havi közgyűlés által módosított felosztási és berendezési terv bemutatván, egyhangulag helybenhagyatott.

2. Az erdélyi k. és hitelbank által tett ajánlat a térek és utcák elnevezésére változatlanul elfogadtatott. E szerint lesz:

„No jól van, hagyja hát kopogni.“

Még egyszer tettetém, hogy alszom, még horkoltam is.

Teglew megnyugodott.

Kop . . . Kop . . . Kop!

Teglew kiugrott ágyából, kinyitá az ablakot s kibajolva reketes hangon kiáltá: „Ki van ott? ki kopog?“ Majd az ajtót nyitá ki és ismétlé kérdését.

A távolban egy ló nyertett — ez volt az egész.

Megint lefeküdt ágyába.

Kop . . . Kop . . . Kop!

Teglew lassan megfordult s felült.

Kop . . . Kop . . . Kop!

Teglew gyorsan felhúzá csizmáit, felkapta köpenyét vállára, s kardját levéve a falról, kiment a konyhából. Hallottam, a mint kétszer megkerülte a házat s minden pillanatban kérdé: „Ki az? Ki jár itt? Ki kopog?“ Majd hirtelen elhallgatott, megállt az utcán, nem messze attól a szöglettől, melyben én feküdtem, egy szót sem szólt többet, megint bejött, s egészen felöltözve ismét lefeküdt ágyára.

Megint elkezdtem kopogtatni.

De Teglew meg sem mozdult többé, nem kérdezősködött, hogy ki kopog: Fejét tenyerére hajtá.

Midőn láttam, hogy ez már nem ingerli, egy darab ideig pihentem; akkor úgy tettem, mintha épen most ébrednék s Teglew észrevéve csodálkozó arcot ölték.

„Őn kint járt?“

„Kint,“ mondá közönyös hangon.

„Még tovább is hallá a zajt?“

„Igen.“

Főtér, Teleky-tér, Kendeffy-tér (a külgymnásztér neje nevével, ki a telep mellett nagy birtokos), Vasuti-tér, Baromvásár tér, — Sétátér. Utcaik: Főtér, Teleky-utca, Kendeffy-utca, Szel-utca, Kis-utca, Vasuti-utca, Indóház-utca, Torda-utca, Közép-utca, Kereszt-utca, Baromvásár-utca, Sétátér-utca, Rét-utca és Vajos-utca, hasonlóképp megerősítették a térek és utcák telek számozására tett javaslata az erdélyi k. és hitelbanknak.

3. Szintén az erd. k. és hitelbank által tett javaslat az egyes telkek árának meghatározása iránt változatlanul elfogadtatott s a telkek nagysága és fekvési czélszerűsége szerint egyes telkek 100 frtól 600 frtig vásárolhatók és pedig folyó évben csak is részvényesek által, 10% leengedéssel 1872 január 1-én kezdve bárki által a meghatározott árakban, január hó folytán még a részvényesek 10% olengedés javadalmában részesülvén.

4. A telep elnevezése kerülvén szönyegre, számos név-ajánlat közül majdnem egyhangulag „Tér-lak“ lett elfogadva s az új telep e mai naptól „Tér-lak“ nevet viseli.

5. Olvastatott Tordamegye átirata melyben felhivatott a társulat, hogy a Maros-Ludas és (most már) Tér-lak között építendő álló hidhoz anyagi segéllyel járuljon, mely célra egyhangulag 1000 frt lett megszavazva s elhatározatott egyszersmind a közlekedésügyi miniszterhez egy felirat terjesztése, melyben feljuttassák, hogy a hid minél gyorsabb felépítése bár az új telepnek is, de főleg gabonatermelés és marhatenyésztésben oly gazdag mezőség ide központosuló részének áll főérdekében s ez okból álló hid építésére állami segély kérelmeztesék. Ha a szerkesztő ur megengedi, a felterjesztést becses lapjában közleni fogom.*)

Ezen, a napirendre tűzött tárgyak után az indítványok sora következett.

A felosztási térkép ismertetés végett könyomatilag kiadni rendeltetett.

A középüzeai 15 számú telek főtartatni határozatott azon célra, hogy annak idejében egy alapítandó iskola részére ingyen adományoztathassék.

Az erd. k. és hitelbank felhatalmaztatott, hogy a telep emelésére ható vállalatok létesítése céljából vásárlandó telkeket, 10% elengedéssel adhassa, ha az illető vevő kötelezi magát, hogy a megjelölendő vállalatot a vétel napjától 15 hó alatt létesíti.

Felkérte továbbá az erd. k. és hitelbank, hogy a térek és utcák nivelizálására nézve egy 1872 februárban tartandó közgyűlésre tervet és költségvetést terjesszen elő.

Tett indítvány folytán egy öt tagu társulat nyilatkozott, hogy mihelyt az időjárási viszonyok engedik, a vasut közelében egy czélszerűen berendezett vendéglőt épít.

Egy bizottmány lett Szentkirályi Gábor, gróf Bethlen Géza és Hantz Pál urakból ki-nevezve, kik az erdélyi k. és hitelbankkal kez fogva a telep iránti érdekltség emelésére az építkezések minél czélszerűbb módon meg-

*) Szívesen vesszük.

Bark

„KELET“ TÁRCZÁJA.

Egy kopogó szellem.

(Turgenew Iván rajza.)

(Folytatás.)

VII.

Teglew sokáig forgolódott ágyán s én sem tudtam elaludni. Historiái izgatták-e föl idegeimet vagy vérem pezsdítette-e fel e saját sárga éj? Nem tudom de lehetlen volt aludnom. Még csak nem is kívánczoltam az álomra, hanem ott feküdtem nyitott szemekkel, éber lélekkel, össze nem függő gondolatokkal tépelődve, mint álmatlan órákban szokás. Egyik oldalamról a másakra hánytorgva, kinyújtám karomat s ujjam az egyik gerendába ütközött; mert a ház csak gerendából volt összerova. Az ütésre halk, rezgő hang támadt, mely meglehetősen hosszasan visszhangzott. Ujjam bizonyonyosan valami üres helyhez talált ütdődni. Megint kopogtaték, most már szándékosan. Ugyan az a hang. Még egyszer . . . Teglew hirtelen föl-emelte fejét,

„Riedel, kiáltá hallja-e? kopognak az ablakon.“

Tettem magam mintha aludnám. Nem bírván aludni, fejembe vettem, hogy egy kissé bolondítsam az én végzetserű emberemet.

Ismét behajta fejét a párnára.

Vártam egy percig s aztán háromszor kopogtam.

Teglew ismét fölemelkedett, hallgatózott. Még egyszer kopogtam. Ugy feküdtem, hogy arcomat igen, de kezemet nem láthatta, melyet a paplan alól nyújtottam ki.

„Riedel!“ kiáltá Teglew.

Nem feleltem.

„Riedel!“ kiáltá még hangosabban, „Riedel!“

Mi, mi az? feleltem, mintha akkor ébrednének.

„Nem hallá? Valaki kopogtatja az ablakot. Valaki talán be akar jöni?“

„Valaki erre jártában kopogott,“ dadogám. „Be kell eresztetni vagy megnézni, hogy mi az?“

Többé nem feleltem neki s tettem magam, hogy megint elaludtam.

Egy néhány perc mult így. Játékom előlkezdem.

Kop . . . Kop . . . Kop . . .

Teglew rögtön fölemelkedett ismét s hallgatózott.

Kop . . . Kop . . . Kop . . . Kop . . .

Hála a félig nyitott ablakon beragyogó éji világosságnak, minden mozdulatát tisztán ki-vehettem. Majd az ablakhoz, majd az ajtóhoz fordult. Csakugyan nehéz volt megkülönböztetni, merről jön a hang; azt lehetett gondolni, hogy a légben csapong ide-oda, a falakba ütközve. Történetesen épen az akusztikus gyupontot találtam el.

Kop . . . Kop . . . Kop!

„Riedel! sivitott végre, Riedel, Riedel!“

„De hát mi a baj?“ kérdem ásitva.

„Igazan nem hallott semmit? Valaki kopog.“

kezdésére és folytatására bánti és felvigyázni felkértek.

A szép számmal jelenlevő részvényesek végre — a közgyűlés jegyzőkönyvének megálapítására gróf Teleky Sámuel, Bodolla János és Gálffy Sándor urakat kérve fel, az ülést berekesztették s még a helyszínen azonnal a megszabott árakban mintegy 10000 frt értékű telek lett megvásárlása előjegyezve.

Az röviden Tör-lak helysége meglátogatásának első kezdete s óhajtuk, hogy az Erdélyben első ily nemű válatat iránt a jelenleg mutatkozó érdeklődés ne lankadjon, a ha nem is emelkedik, de legalább a jelenlegi fennmaradjon.

R.

Országgyűlés.

Pest, dec. 18-án.

Elnök Somssich Pál; jegyzők: Széll, Szeniczey, Jámor, Mihályi.

A múlt napi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök bejelenti Klapka György képpiselőnek Genuából kelt levelét és Popovics Zsigmond képviselő levelét, melyben a képviselő urak képviselői állásukról lemondanak. Az elnök megbizatik, hogy új választásokat rendeljen el az illető kerületekben.

Teleki Domokos gr. benyújtja az erdélyi helvét hitvallásnak egyházi főtanácsának kérvényét. Várady Gábor Rapos József kérelmét lapja segélyezése iránt. Előbbi a kérvényi, utóbbi a pénzügyi bizottsághoz utasíttatik.

Maximovics Miklós a szerb nemzeti congressus ügyében interpellációt intéz a közokt. miniszterhez.

Fillenbaum Ferenc b. benyújtja a kérvényi bizottság jelentését az általa letárgyalt kérvényekről. Kinyomatik.

A ház napirendre tér és véglegesen megszavazza a tegnapi letárgyalt adótörvényeket, a főrendiház értesítettén e határozat felől.

A ház áttér a dohányjövédékről szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Kvassay László előadó röviden indokolja a központi bizottság jelentését, mely szerint a dohányjövédék a jövő évben is fentartandó volna. A kiadásokkal szemben, melyek már megszavaztattak, vagy még meg fognak szavaztatni, az állam nem nélkülözhet ily nevezetes jövedelmi ágat s az előre látható nagy deficitel szemben a képviselőház nem gondolhat arra, hogy ily nevezetes jövedelmi forrást megszüntessen, mely utóljára is luxustárgyá vetett adóból származik.

Olvasztatik a 4. 7. és 8. osztály különvéleménye, melyben azon jövédék megtagadását ajánlják a háznak.

Moricz Pál szerint különösen három az, mely gyűlöletessé teszi nálunk a dohány egyedűrséget s ez a kémkedés, a kutatás s a kobzás. Nagy a gyűlölet, mely ezért a kormány iránt a nép keblében él, sietni kell e jövédék eltörlésével. Csúpn csak e jövédék miatt kénytelen a kormány továbbra is megtartani szolgáltatásban ama bureaukrata osztályt, mely örökre gyűlöletessé tette magát a nemzet előtt.

Kerkapoly pénzügyminiszter a dohánymonopolium tartatásáffőindokának mondja hogy az állam az innét befolyó jövedelmet nem nélkülözheti.

Csanády Sándor hevesen kifakad a kormány „szabadság feladó” politikája ellen, mely csak bécsi parancsnak tud engedelmessékedni, terheli az éhen haló népet adókkal, még dohányt is megadóztatja, s a zsarnok uralom e gyalázatos maradványát, a dohány monopoliumot fentartja. (Nagy derűltég.) Ne Bécsnek engedelmessékedjék a finanszminiszter, hanem a népnek, melynek szolgálja és nem ura.

Elnök figyelmezteti a szót, hogy az illem határait ne tévesse szem elől.

Csanády Sándor végül kijelenti, hogy a különvéleményvel szavaz, valamint Rákoczy János, Vajda János és Almásy Sándor is.

Csiky Sándor a dohánymonopolium azonnal eltörlését kívánja, helyette inkább a nélkülöségi adót. (Nagy derűltég.)

Elnök a további napirendre vonatkozólag jegyzi meg, hogy legsürgősebbek a pénzügyi hatóságok és törvénykezési szervekhez illető törvényjavaslatok, melyek még ma kiosztatni fognak. Bittó miniszter ezeket még ma óhajtaná az osztályokhoz utasíttatni, Péchy Tamás és Huszár Imre tanulmányozhatás kedvéért ezt holnapra kívánják, mibe a miniszter, részéről belenyugszik. Deák Ferenc itt méltányossági szempontból annál inkább is óhajta a holnapra halasztást, mert még kiosztva sincsenek az illető javaslatok, a méltányossági szempont pedig éppen a többségre nézve kötelező. Zsedényi Ede hasonló értelmű nyilatkozata után a ház a holnapra való halasztást fogadja el.

Következik a földm.- és kereskedelmi miniszterium 1872-ik évi költségvetésének tárgyalása.

XII. czim. Postajövédék. Szükséglet 4 millió 696,000 frt. (a múlt évinél 368,071

frttal több.) fedezet 4,750,000 frt, (a múlt évinél 412,400 frttal több) tehát 44,329 frttal több felesleg tűnik ki, mint a múlt évben, minek a nagy forgalomemelkedés oka.

Ghyezy Kálmán a különvélemény előadását ajánlja, mely szerint még 368,000 frt kiadás lenne törleendő. Tisza László a már meglevő postahivatalok javítását óhajta, pártolván a különvéleményt, valamint Lázár Ádám is, ki panaszt emel, hogy a postai kezelés Marosvásárhelyt még mindig a régi, ennek javítása iránt határozati javaslatot nyújt be.

B. Nyáry Gyula főrendiházi jegyző be nyújtja a főrendiház üzenetét a német birodalommal kötött távirat szerződés elfogadására iránt. Tudomásul vétetik.

Csernátorny Lajos a napirendet felytatva, hosszas vita után Wahrmann előadó ajánlatára elfogadtatik a pénzügyi bizottság jelentése, Ghyezy határozati javaslata is elejtetvén.

XIII. cz. Távirat. Rendes kiadás 1 millió 879,890 frt, bevétel 1,768,000 frt s ez szerint a hiány a múlt évinél 252,800 frttal kevesebb.

Ghyezy Kálmán visszaveszi a különvéleményt, mely 300,000 frt törleést javasol. A bizottsági jelentés elfogadtatik.

Erre vita nélkül elfogadtatnak a következő czimek: XIV. Rév- és tengerparti egészség-ügy. Kéretik 92,212 frt, fedezet 18,800 frt. XV. Pesti zálogház. Szükséglet 142,000 frt, fedezet ugyanannyi. Ezenkívül fedezetül felvétetik: bányailételek után 45,726 frt, alapok, alapítványok s különféle után 27,050 frt.

Nyugdíjakra 100,607 frt szavaztatik meg. Rendkívüli szükséglet. 1. cz. Ipar és keresk. czélok. 3000 frt állandó kézműipar kiállításra szavaztatik meg.

2. cz. Gazdasági tanintézetek. A keszt-helyi orsz. tanintézetre 25,000 frt kéretik. Tisza László itt többet kíván megszavaztatni, s kérdi a ministert, mennyi volna a fenti célra szükséges. A miniszter még 10,000 frtot kér, mi Zichy N., Zsedényi E. és Major P. hozzászólása után megadatik (a hegyaljai vinczellér iskola 15,000 frttal elejtetik.) A debreczeni orsz. gazdasági tanintézetre kéretik 22,486 frt, megszavaztatik 7566 frt. A m.-óvári gazd. tanintézetre kéretik 19,000 frt, megszavaztatik 16,500 frt. A kolozsmonostori orsz. gazd. tanintézetre Tisza László 36,000 frtot óhaj felvétetni a bizottság által javasolt 30,000 helyett. Zsedényi és Major Pál hozzászólása után Tisza indítványa elfogadtatik. A szaradeki földmives iskolára kéretik 18,200 frt, megadatik 15,000 frt.

Egy alföldi földmives iskolára 40,000, egy felföldire 100,000 frt kéretik, mit a bizottság 1872-re törleltetni kéri. Megszavaztatik a felvidéki intézetre a kért összeg. Az alföldi törleltetik.

Ülés vége 3 órakor.

Pest' decz. 19.

Elnök: Somssich Pál; jegyző: Széll, Szeniczey, Mihályi.

Elnök jelenti, hogy Molnár Antal és Mándy képviselők végleg igazoltatnak.

Irányi Dániel interpellációt intéz a belügyminiszterhez a választási visszaélések iránt.

Széll Kálmán bemutatja közp. bizottság jelentését az indemnityre vonatkozólag. — Holnapra napirendre tüzetik.

Térey Pál bemutatja a gazd. bizottság jelentését a képv. ház deczemb. havi költségvetésére vonatkozólag, — melynek következtében elnök felhatalmaztatik a 81,048 frt folyóvá tételére.

A felvett napirendben a dohánymonopolium meghosszabbításáról szóló tvjavaslat 3-adszor is felolvasztatván, elfogadtatik és a főrendekhez küldetik.

Következik az ipar- és kereskedelmi budget folytatólagos tárgyalása. (II. czim.)

A hegyaljai vinczellér- és pincze-mesteri képezde felállítására előirányoztatik 15,000 forint.

Az Istvántelek felvételére előirányzat: 12,000 frt; a pénzügyi bizottság az összeget megajánlja.

III. cz. Álladalmi lötenyész intézetek. Vörlovak vásárlására 10 ezer, építkezésekre 30,000 frt szavaztatik meg 56 ezer helyett. A Debreczen városának mentelep helyiségeinek építésére előlegképen adandó 180 ezer forintot a bizottság törleltetni kívánja.

IV. czim. Állatgyógyintézet, Kéretik összesen 204,813 frt, a pénzügyi bizottság 163,818 frtot ajánl megadásra, (törlel a sebész műszerek és az új állatgyógyintézet helyiségvásárlásánál történt.)

II. czim megszavaztatik, valamint az V. (Távirat 234,000 frttal.) VI. (rév- és tengerparti egészségügy 10,550 frttal) és VII. czimek. (A posta és a táviratház építése 800 ezer frttal.)

Ezzel a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium 1872-iki költségvetésé-

nek tárgyalása befejeztetvén, elnök 4 perczeze felfüggeszti az ülést.

Ordódy Pál betegsége folytán előadó Széll Kálmán.

Előadó a pénzügyi bizottság jelentéséhez képest ajánlja a budget elfogadását, melynek rendes szükségletére 10,190,094 frt van előirányozva, tehát a múlt évinél 6,673,624 forinttal több; rendkívüli szükségletre 472,000 frt, a múlt évinél 101,600 frttal több; nyugdíjak 500 ezer frt (45 ezer többlet.) A pénzügyi bizottság megajánlatát ajánl: rendes szükségletre 10,176,317, nyugdíjakra 500,700, rendkívüli szükségletre 441,800 frtot. Rendes fedezet: 60,529 frt.

Chorin Ferencz, Hodossy Imre, Vajda János, Széll Kálmán és Bittó István beszédei után a részletes vita kezdetét vévén, olvastatik a központi igazgatásról szóló I. czim. Szükséglet 241,710 frt, a múlt évinél 29,670 frttal több. A bizottság 239,150 frtot vél megállapítandónak.

A czim a bizottság jelentése szerint megszavaztatik.

II. cz. A semmitőszék. Kéretik 172,620 frt a múlt évinél 1650 frttal több, a bizottság ez összeget megszavazásra ajánlja.

III. czim. A legfőbb ítélőszék. Költségek 379,876 frt, a bizottság megajánlja. Elfogadtatik.

IV. A királyi táblák, Szükséglet 748,194 frt (többlet 4618.) A bizottság a pesti kir. it. táblára 628,325 frtot, a maros-vásárhelyre 118,670 frtot kíván megszavaztatni.

V. cz. Pénzügyi feltörvényszék. Szükséglet 27,035 frt. A Ghyezy Kálmán által védett különvélemény e czimet függőben hagyni óhajta, mert csak feltételes az előirányzat. Függőben marad.

VI. cz. Királyi főügyészségekre, és pedig a pestire a bizottság véleményéhez képest megszavaztatik az előirányzott 32,470 frt. a múlt évinél 1220 frttal kevesebb, — a marosvásárhelyre 11,812 frt.

VII. A királyi törvényszékek, ügyészek és járásbíróságokra kéretik 7,717,920 frt, többlet ez évre 6,664,850 frt.

Várady és Bittó felszólalása után a czim megszavaztatik, valamint a VIII. czim is, hol országos vegyészeti műteremre 2800 f. kéretik.

A határőrvédelmi törvénykezés (IX. cz.) függőben marad.

X. cz. Országos fegyintézetek; szükséglet 772,791 frt, ez évi többlet 32,191 frt. (Ebből a határőrvédelmi esik 32,000 frt.) Megszavaztatik.

Fedezet 58,529 frt. (5709 frt. szaporodás.)

A telekkönyvezésre (XI. cz.) kéretik 9730 frt. (124,340 frt apadás 1872-ben.) Elfogadtatik.

Nyugdíjakra felvétetik 500,000 frt Rendkívüli szükséglet. Előirányzat 472,700 frt, (101,600 frt szaporodás.)

Irányinak a tanításra nézve tett megjegyzése után megszavaztatik összesen 1—5, czim alatt: fegyintézetekre 70,400 frt.

6. cz. Telekkönyvi kirendeltégek 70 ezer frt. Fillenbaum Ferencz 100 ezerre kívánja emeltetni. Halmossy Endre és Vécsey Tamás ellenzésére: marad a régi.

7. cz. Helyszínelési munkálat. 5000 frt. Megszavaztatik.

8. cz. Erdélyi telekkönyvi igazgatóság 3400 frt. megszavaztatik.

9. Erdélyi telekkönyvi kirendeltségekre 296,600 frt. Megszavaztatik.

Ezzel az igazságügyminiszteri budget tárgyalása befejezve levén, az ülés 3 órakor véget ért.

KÜLFÖLD

Kolozsvárt, decz. 23.

(s.) Oroszországnak Ausztria és Magyarországhoz való viszonyáról egyik sz.-pétervári tekintélyes lap, mely az orosz kormányhoz igen közel áll nyilatkozik. E lap a „Ragierung-Boite”; kérdésekre oly fontos, sőt — mondhatni — reánkérve oly meglepetést tartalmaz oroszország részéről, hogy mulasztást követnének el, ha részben bár nem reprodukálnók. „Nagyon természetes. — így szól az orosz hivatalos lap, — ha Oroszország közvéleménye érdekel kiséri az osztrák eseményeket. Az osztrák válság a legfontosabb európai napi kérdés. Minket a kérdés közvetlenül Galicia által, közvetve pedig a keleti kérdésre való visszahatása által igen közelről érdekel. Azonban az orosz lapok tekintetben igen messze mennek.

A mi lapjainkat leginkább aggasztja az a félelem, hogy mi a békét igyekeznünk fenntartani, addig köröttünk oly állapotok jönnek létre, melyek a ránk nézt kedvező rokon-elemek gyöngítik, azokat ellenben erősítik, melyekkel előbb utóbb meg kell küzdenünk.

Erre a cikk argumentálja a panszláv utópistákkal szemben a panszlavizmus abszurditását s összehasonlítást tevéen a német és orosz egység között, kimutatja, hogy utóbbira nézt mindazok a feltételek, magas cultura, gazdagság, politikai és hadi hatalom s főképp egy

ezredéves törekvési hiányoznak, melyek a még nem is teljes német egységet szülték. Azonban pedig constatálván, hogy a szlavizmus létezik, így folytatja:

„Ausztria éppen abban fáradozik most, hogy szlávjainak ép úgy, mint a többi nemzetiségeknek, a rend, civilizatio és haladás elveinek megfelelő, egyenjogú állást nyújtson. A vállalat nehéz. Az első kísérletek már is hajótörést szenvedtek a nemzetiségi szenvedélyek és hagyományok miatt. Ezért azonban nem kell még kétségbeesni. Hasonlót látunk Törökországban is.”

Reánk nézve már most az a kérdés, ha vajon érdekünkben fekszik, de érdekében fekszik-e a szlávoknak általában, hogy Ausztria ezt a munkáját megzavarjuk?!! S miután erre a kérdésre nemmel felel, így végzi:

„Mindezekből következik, hogy Oroszországra nézt legjobb politika, szomszédaival őszinte, nyílt barátságot tartani fenn s a legkisebb alapot avagy reményt sem nyújtani a panszlavizmus utópistáinak.”

A KELET magán-távirata.

Feladatolt Pesten, decz. 23. 11 ó. — p. d. e.

Érkezett: decz. 23. 11 ó. 15 p. d. e.

Összes birói kinevezéseket a hivatalos lap csak holnap hozza. A kinevezettek hivatalosan fognak felszólíttatni, hogy hivatalaik elfoglalása végett az új elnökkel azonnal jelentsék magukat s decretumaikat töle átvegyék.

A horvát nemzeti párt több tagja nehány határőrvédeli capacitással Pestre váratik Lónyai ministereinnökkel alkudozás végett.

Beust gróf tegnap átadta hitelesítését az angol Királynőnek.

Auersperg Károly herczeg a reichsrath felsőházának elnökévé nevezetett ki.

Vilmos császár tegnap ünnepelesen fogadta Károlyi gróf magyar követet.

Mazzini súlyosan beteg.

A spanyol Sagosta-kormány a király kezébe az esküt letette.

Konstantinápolyból katonai kihágásokat jelentenek.

Ötödik közlemény

„A k-monostori m. kir. gazd. tanintézetnél felállítandó önkéntes tűzoltó egyelet részére történt nagylelkű adakozásokról.

Ladányi Sándor ur ivén: mélt. gróf Vass Albert ur 30 frt. mélt. Szabó József ur 15 frt. T. Schütz József ur 10 frt. T. Vikol Gergely ur 5 frt. T. Geizer Antal ur 1 frt, összesen 61 frt.

Az igazgatóságokhoz beküldetett: A „Viktoria” biztosító társaság részéről 200 frt. Mlt. Máriafi Albert ur által 20 frt. T. Hadviger Albert ur által 1 frt. T. Meiszner József tanár ur által 3 frt ezüstben. Összesen 221 frt és 3 ft ezüstben.

Fogadják a nemes szívű adakozók őszinte köszönetünk nyilvánítását.

Kolozsmonostor, 1861 XII—22.

Kodolányi Antal.

Gamauf Vilmos.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, december 23.

— A családok ünnepnapja beköszöntött. A bolt kirakatok, a könyvtárak, czukrászok, piperészek érdekes tarka kis „bazarjai,” melyek mind karácsoni emlékeknek szánvák, némán is hirdetik, hogy mennyi öröm, szeretet és megemlékezés fog uralkodni e napokban mindenfelé. Adja az ég, hogy a jók, örömek közt ülhessék meg karácson napjait.

— Az első magyar általános biztosító társulat igazgatója városunkban idözik.

— Gróf Péchy Manó kir. biztos ur ő nmlga Palatkáinénak nyomorban sínlődő három árva felsegélésére 30 frtot adományozott.

— A városi rendőrséget figyelmeztetjük azon helytelen eljárásra, melyet a bérkocsisok elkövetnek az által, hogy a járdát különösen szénutczában a „Nemzeti szálloda” előtt egészen elfoglalják, s a közlekedést akadályozzák. E szokásba vett járda elfoglalás megszüntetése a közönség kényelme tekintetéből nagyon is kívánatos.

— Ő felsége Schweinitz Lothár vezérőrnagyot, a porosz király és német császár nagy követét e hó 16-án ünnepélyes auden-

tán fogadta, s annak kezéből meghitelező iratát átvette.

— **Gergely Ignác** r. c. püspöki titkár a k.-fehérvári szentszékhöz ülnöknek nevezetett ki.

— **Recker János** volt zalatnai plébános vagyona egy részét a Szent-László társulatnak hagyta.

— **Fehérvári Antal**, a kolozsvári nemzeti színház igazgatója, mint halljuk, a Mátrai B. Béla jutalomjátékára egészen új costümeket rendelt.

Kolozsmegye bizottságának az 1870. XLII. törvényezik 39. §. értelmében hirdetett alakuló közgyűlése folyó 1871. év december 28-án reggel 10 órakor a megye termében veszi kezdetét; tárgyai: a megyei szervezet életbeléptetése; igazoló, bíráló, állandó, fegyelmi választmány és tisztviselők választása. Kebli ügyek elintézése stb.

— **Gróf Karácsonyi Guido** jobboldali a csákovai kerületben képviselővé választatott.

— **Ö felsége** Okolicsányi Sándort udvari és min. titkárrá és Péchy Imre min. fogalmazót udvari és min. fogalmazóvá, mindkettőt extra statum a külügyministerium elnöki osztályához kinevezte.

— **A kegyesrendiek** pesti főgymnasiumának hatodik osztályában, egy lengyel származású fiatal ember birtelen összerogyott. Az alálét magához térvén, bevallotta, hogy három nap óta mit sem evett. Az igazgató élelmezéséről gondoskodott.

— **Vettük Toldy István** „Anatole” című regényét, melyet Ráth Mór adott ki egy csinos kiállítású kötetben. A szerző jó hangzású irodalmi neve kedvező elővéleményt kelt a könyv iránt, mely pangásnak indult

regényirodalmunk terén reméljük szívesen fogadott vendég lesz.

— **A „kolozsvári dalkör”** f. hó 27-én tartandó dal- és táncszertelvények programja: I. „Honfidal”, irta Balog Zoltán; zenéjét: Ábrányi Kornél. II. „Fehér galamb”, irta Lóvay József; zenéjét: Hann Márton. III. „Nepdalok”, Zimay Lászlótól (1. Sárga csikó. 2. Még azt mondja az anyám. 3. Hess légy... 4. Debreczeni csukorgyár.) IV. „Szellemvilág” irta Balog Zoltán, zenéjét: Mosonyi Mihály. V. „Népdalok”, Bognártól. (1. Magyarországon édes fia... 2. Elég nekünk egy csónak. 3. Szerelmes vagyok én. 4. El kell mennem.) A dalelőadásnak 9 óra után vége levén, veszi kezdetét a táncszertelvény. Belépti jegyek ára: személyjegy 1 ft.; családjegy 3 személyre 2 ft., több személyre 3 ft., Jegyek válthatók: f. hó 21–23 ig Demjén László urnál, az estély napján pedig d. u. 5 óráig a pénztárnál (a redouteban.)

— **Hudson György** az egykori világ-hírű vasutépítő 71 éves korában meghalt. A harminczas években neve minden nagyobb vasúti vállalat élén olvasható volt, s 1837-ben New-York Lordmajorja volt.

— **Egy brüni ház** megbízottját, ki Fogarásról Szebenbe utazott, Felek községe mellett a pénzügyőrök feltartoztatták s ládáját megvizsgálták, ha vajon dobányt nem visz-e magával. Ez a hivatali buzgóság kissé tulságos.

— **Sz-Régen** környékén a posta talyiga kocsissát egy semmirevaló felkérte, hogy öt, mint vakot szálítsa Beszterczéig. Darab ideig barátságosan utaztak, ekkor az állítólagos vak birtelen felugrott s olyant ütött a kocsisra, hogy az a taligáról eszméletlenül lefordult. Mielőtt ez magához tért volna, a suhanca a postát kirabolta, és a távolba eltűnt.

— **A kolozsmonostori gazdasági tanintézet** növendékeinek táncszertelvénye 1872. jan. hó 20-ik napján fog megtartatni. A bálbizottmány elnöke Jakó Antal, pénztárnoka Roesner Gejza, jegyzője Skopecz Ödön. Bizottmányi tagok: Ordody Lajos, Szentkirályi Akos, Bányai János, Székely János, Bauernfeind Géza, Deák Ignác, Marton Béla, Tömösvári Miklós és Csiki Ferencz. Bálayának gróf Eszterházy Kálmáné is nsga kérését fel, ki ezen meghívást legszívesebben el is fogadta.

— **A szamosújvári épületben** levő ev. ref. templom számára t. Hrobony Pál ur 30 ft. o. é. adományozott, mely jótettéért önmagában nyerte jutalmát.

— **Miután az 1870-ik évi XLII. t. cz. 22 és 39-ik §-ai értelmében** Küküllőmegye bizottságának virilis és választott tagjai igazoltattak, ennél fogva az alakuló közgyűlést, melynek tárgya leendő egyszersmind a tisztikar állandó választmány megválasztása, f. év. December 28. napjára tűztem ki. Felkérem tehát a megyei bizottság tagjait, hogy a fennjelzett napon tartandó közgyűlésen megjelenni szíveskedjenek. Dícső Szentmárton 1871. December 20. Szilvássy Sándor m. p. főispán.

Távíratok tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Decz. 22-én 5¹/₂ Metalliques 100 fr 60.45. Kamat —. —. 5¹/₂ Nemzeti kölcsön 100 ft. 70 70 1860. Kölcsön 102 50. Bankrészvény 803. Hitelintézet részvény 320. ft. 319.50 London 11 ft. st 117.45. f. 20 kr. Ezüst 116.90. Cs. kir. arany 5.54. ⁵/₁₀ Napoleondor 9.31 ⁵/₁₀

Urbéri kötvények: Magyarország: 78.85. Temei 75 60. Erdélyi 75 50. Horvátországi 68 25

Felelős szerkesztő **Szász Béla.**

Nyiltér*)

Válasz Vélits Lajos mérnök urnak.

Megvallo, nem értem egészen, hogy mit akar ön azokkal az ellenem egész nemtelen cynissal ismételt megnyitott hírlapi támadásokkal: igen férfiatlannak tartom ezt a hírlapi nyiltterezést, vénasszonyos locsogást, ha valami baj van.

Felelvé önnek interpellációjára, ha agya csakugyan annyira meglágyult volna, hogy már elfeledte, a mit nem rég a kolozsvári Körben önnek nyiltan mondtam, ime újra elmondom: A mig Rauschek Venczel, m. kir. mérnök ur vissza nem szolgáltatja azon hivatalos iratokat, a melyek alapján ön kielégíthető, — addig nem vagyok képes önnek néhány forintját kiadni. — Ön ezt akkor be is látta. Baj, hogy a nevezett mérnök ur a kérdéses iratokat a tisztségnek ismételt felhívására is mind e mai napig nem adta be, — de ismétlem, hogy addig — bár mennyit firkáltasson is önnel féktelen dühe, nem tehetek eleget, különben jogos igényének. Pedig elhiheti ön hogy nagyon várom egy ily — szeliden szólva — neki vadult embert lerázni nyakamról, a ki elég — oktan, a körülmények teljes ösmerete mellett is irkafirkáival másnak kellemetlenséget akarni okozni, s a ki mint a légy vissza-vissza tér, bár hogy üzze is az ember

M. Valkón dec. 20. 1871.

Gyarmathy Miklós.

*) E rovat alatt közöltékért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

(437)

Irodalmi ajándékok!!

A karácsoni és újévi ajándékok vásárlói kedveltjeiknek szebb, hasznosb és maradandóbb becsü ajándékot nem választhatnak, mint

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt,
bel-középuteza, gróf Teleki-ház,

hol a hazai, ugy a német, francia és angol irodalom remekművei, különösen pedig ajándékoknak alkalmas dísz-albumok, remekírók, költemények, imakönyvek és ifjúsági iratok legolcsóbban a legdiszesebb kötésekben dús választékban találhatók.

Karácson- és újévre!!

Karácsoni és újévi ajándékok!!

Dús választék!!

(429)

A karácsoni és újévi ajándékok vásárlóinak ajánlja dús választéku csukrászatát

Tauffer János

Kolozsvártt.

Karácsonfák feldíszítésére ajánlja mindenfajta csukorkáit, s finom párisi csukorkákkal megtöltött díszes dobozait

50 krtól — 10 frtig.

Naponta kaphatók friss mákos és diós kiflik, kalácsok, kuglofok és sokféle izletes sütemények.

Megrendelések itt helyben, úgy vidékre pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Karácsonfák díszítésére!

Tauffer János csukrászatában.

(4—7)

KARÁCSON

ÉS

uj év ünnepeire

A LEGSZEBB AJANDÉKOK,

DISZES EMLÉK-TÁRGYAK.

HASZNOS ÉS MULATSÁGOS

gyermekjátékok

a legjelesebb gyárosoktól megérkeztek, melyek mint ujdonságok és szépmű-tárgyak megtekintésül vagy kényelmes válogatásul most kiállítva vannak, oly nagy választékban, hogy bármily csekély áru vagy értékes műtárgyak tetszés szerint találhatók és a legolcsóbb áron s valamint helybeli úgy vidéki becses megrendelésekre pontosan és a legolcsóbb szabott áron szolgáltatnak ki.

BÁNYAY KÁROLY

kereskedésében, b.-monostorutoza saját háza. Kolozsvárt.

(414)

3—*

Meghívás az innsbrucki (ugynevezett tiroli) sorsjegyek vételére,

melyek — mint alább látható — jobbak a készpénznél, s melyekből az első és a legközelebbi húzás már 3-ik jan. 1872. történik meg.

Alólt váltóház tisztelettel jelenti a n. é. közönségnek és ügybarátainak, hogy az Innsbruck város által tett kölcsönt 1 millió forint erejéig átvette, s ezért kéri az erre vonatkozó megrendeléseket és bizományokat egyenesen hozzá juttatni.

Rövid vázlat az előnyök, mit a kölcsön nyújthat:

1. Ezen kölcsön kerek 1 millió forintot tesz ki, és 40 év alatt 2.535.910 frttal fizetetik vissza.

2. Ez öszveg kötelezvény-réslet-sorsjegyekre osztatik, melynek mindenike legalább 30 frttal húzatik ki, és

3. Van ezenkívül 4 húzás évenként: 30,000; 12,000; 10,000; 10,000 stb. főnyereményvel, továbbá

4. Eltekintve, hogy Innsbruck városa a fizetés-kötelezettséget magára vállalta, — mi elég garancia — azon biztosítékot is adja, hogy a város minden ingó és ingatlan vagyonával törvényesen felvett több mint 800,000 forint értékbe, minden ehez tartozó jövedelemmel jót áll, s ezért bármelyik sorsjeggyel egy színvonalon áll.

Hogy alólt váltóház a t. közönséget meggyőzze, mennyire biztonságban vannak a papírok még értékükön felül is, mint alaptörk: elhatározta, hogy ezen sorsjegyekből egy részt megtart, s kötelezi magát annak, ki tőle

1872. jan. 1-ig e nemü sorsjegyet egyenkint 30 frtjával vásárolt

(ha t. i. addig a félretett sorsjegyek tartanak) egy évig, azaz január 1-ig 1873. e jegyeket teljes vett értékükben bár mi fizetésbe elfogadják, mi által a vásárló semmit se kockáztat, s így ingyen játézik a húzáson át 80,000; 12,000; 10,000; 10,000 stb. forintra.

Elad továbbá alólt váltóház ugyanoly sorsjegyeket, de kötelezettség nélkül a visszavételre a napi árfolyam szerint, most 26 frttal darabját. Ugyanezeket a napi árfolyam szerint találhatni minden bécsi és vidéki váltóházban is. Hogy azonban lehetővé tegye alólt váltóház mindenkinek e sorsjegyek vásárlhatását: még egy bizonyos számú részletét tett félre, melyet 30 havi törlesztésre bocsát ki, úgy, hogy 1 ft és a törv. bélyeg havi fizetés mellett játszhatni minden húzásra.

A midőn alólt váltóház a n. é. közönséget ezen sorsjegyek nagy előnyére figyelmeztet, azoknak vásárlására tisztelettel meghívja: azt hiszi, hogy alig találkoznék valaki, ki részt ne ajánlana venni e játékokban, s egyet vagy többet ne rendelne meg e jegyekből; s ezért még egyszer figyelmeztet, hogy midőn e sorsjegyek annyi előnyt nyújtanak, s azon szám, mely e sorsjegyekből vissza-váltható lesz, hamar elfogyhat: igen ózalszerű lesz a megrendeléseket minél előbb megtenni, mert mint fennebb említve is volt, ezen sorsjegyeket készpénz gyanánt fogadja el a váltóház egy évig, mind a mellett, hogy játszhatni is vele.

Becsés megrendeléseknél 30 kr. külön melléklendő a húzás-lajstromért 1872-re, mely bérmentve küldetik meg az illetőnek; mely megrendeléseket elfogad a

Wechselstube der k. k. priv. Wiener Handelsbank vormals Joh. C. Sothen in Wien Graben Nro. 13.